

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง
 - 1.1 ประวัติชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง
 - 1.2 ภาษาชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง
2. แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง
 - 2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง
 - 2.2 ภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง
 - 2.3 การสอนอ่าน-เขียน ภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง
 - 2.4 ปัญหาการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง
 - 2.5 หลักสำคัญในการสอนภาษา
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน
 - 3.1 ความหมายของการอ่าน
 - 3.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 3.3 การอ่านเบื้องต้น
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเขียน
 - 4.1 ความหมายของการเขียน
 - 4.2 ความสำคัญของการเขียน
 - 4.3 การเขียนเบื้องต้น
5. กิจกรรมงานปฏิบัติ
 - 5.1 ความหมายของกิจกรรมงานปฏิบัติ
 - 5.2 การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ
 - 5.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ

- 5.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ
- 5.5 ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง

ประวัติชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง

ชาวเขาในประเทศไทย หมายถึง กลุ่มชน หรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเอกลักษณ์ทางเชื้อชาติประวัติศาสตร์ ศาสนา ภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นของตนเอง โดยมีการสืบทอดต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มคนไทยพื้นราบทั่วไป กลุ่มชนที่เรียกว่าชาวเขานี้ ได้อพยพมาจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยถอยร่นมาทางใต้เข้าสู่ประเทศเวียดนาม พม่า และลาว แล้วเข้ามาสู่ประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่แล้วได้ตั้งถิ่นฐานกระจายตัวกันอยู่บนพื้นที่สูงในจังหวัดทางภาคเหนือและภาคกลางบางส่วน ในปัจจุบันมีจำนวน 20 จังหวัด จังหวัดที่มีชาวเขาอาศัยอยู่มากได้แก่ เชียงใหม่ น่าน เชียงราย ตากและแม่ฮ่องสอน (ถาวร พู่เฟื่อง, 2543, หน้า 14)

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ (2545, หน้า 51) ได้กล่าวถึงชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงในประเทศไทยว่า ปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 เผ่าด้วยกัน คือ

1. สะกอ (Skaw, Sgaw) มีอยู่ทั่วไปนับจากเหนือลงมาถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มากที่สุดคือ อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก อำเภอสังขะบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอบ่อพลอย อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี นอกจากนั้นมีอยู่ประปรายหลายจังหวัด รวมมีจำนวนประมาณ 65,000 คน พวกนี้ชอบอยู่ตามป่า บนเนินเขา หรือชายเขา ชาวเหนือเรียกว่า “ยางกะเลอ” หรือชาวปกากะญอ

2. โป่ว หรือปู้โหว่ (Pow) บางคนเรียก “โพ่ว” ทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนเรียกว่า “ยางเหยียน” ชอบอยู่ตามพื้นราบ ไม่ชอบอยู่บนเขา มีในเขตอำเภอฮอด อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ และทางทิศตะวันออกและทิศใต้ของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน นอกจากนี้มีอยู่ประปรายในเขตจังหวัดเชียงราย ลำปาง ลำพูน ตาก ส่วนในภาคกลางไม่ปรากฏ มีจำนวนประมาณ 35,000 คน ทั้งพวกกะเหรี่ยงสกอและกะเหรี่ยงโป่ว ถูกชาวเหนือเรียกเป็น “ยางขาว” หรือ “กะเหรี่ยงขาว” (White Karen)

3. บวอ (Byhwe, Bwe, Bghai) หรือเรียกว่า บเว หรือ แบระ หรือปะเยะ พวกนี้เดิมอยู่ในเขตรัฐกะยา (อยู่เหนือรัฐกะเหรี่ยงแต่ได้รัฐฉานของสหภาพพม่า) ชาวเหนือและชาวไทยเรียกว่า “ยางแดง” อาศัยอยู่ตามพรมแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ ทางทิศตะวันออกของ

อำเภอเมือง กับอำเภอบุณยฆัม จังหวัดอื่นในภาคเหนือมีบ้างเล็กน้อย ส่วนในภาคกลางไม่ปรากฏ มีจำนวนประมาณ 10,000 คน

ทางด้าน บรรเลง สุจิต (อ้างใน ทิพวิมล วรรณชัย, 2550, หน้า 27) กล่าวถึงชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง (ปกากะญอ) ว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งเดิมอาศัยอยู่ในแถบบริเวณต้นแม่น้ำสาละวิน ต่อมาได้อพยพเข้าสู่ประเทศพม่าและประเทศไทย ในประเทศพมามีชาวปกากะญออาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาเกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายปกครองพม่ากับชาวปกากะญอ รวมทั้งชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ กระทั่งเกิดเป็นสงครามขึ้น ซึ่งเป็นแรงกดดันอันสำคัญที่ทำให้ชาวปกากะญอจำนวนมากอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยตามแนวชายแดน ชาวปกากะญอมีภาษาพูดที่เรียกว่าภาษาปกากะญอ จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต จะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวหลายอย่างนอกจากภาษาพูดแล้วยังมีการแต่งกาย ศิลปะการแสดง และประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ

ภาษาชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง

ภาษาของชาวไทยภูเขา เป็นภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันภายในเผ่า มีความแตกต่างกันอย่างมากกับภาษาไทย มีนักวิชาการได้กล่าวถึงภาษาของชาวไทยภูเขา ดังนี้

วัชร สุวรรณพันธุ์ (อ้างใน ทิพวิมล วรรณชัย, 2550, หน้า 31) ได้แบ่งภาษาพูดของกลุ่มคนที่ไม่ได้พูดภาษาไทยกลาง ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ภาษาไทยถิ่น หมายถึง ภาษาตระกูลไทยที่พูดโดยคนส่วนใหญ่ ซึ่งอาศัยอยู่ในภาคต่างๆ ของประเทศไทย ซึ่งยังแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1.1 ภาษาไทยถิ่นกลาง (ไทยกลาง)
- 1.2 ภาษาไทยถิ่นเหนือ (คำเมือง)
- 1.3 ภาษาไทยถิ่นตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสานหรือลาว)
- 1.4 ภาษาไทยถิ่นใต้ (ปักษ์ใต้)

2. ภาษาชนกลุ่มน้อย หมายถึง ภาษาที่พูดในท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งไม่ใช่ภาษาไทยถิ่นทั้ง 4 ดังที่กล่าวมาแล้ว ภาษาชนกลุ่มน้อยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ตามตระกูลภาษา ดังนี้

- 2.1 ตระกูลไท เช่น ไตใหญ่ ภูไท พวน กระเลิง
- 2.2 ตระกูลมอญ-เขมร เช่น มอญ ไซ้ ขมุ ฉวน
- 2.3 ตระกูลจีน-ทิเบต เช่น แต้ว ไรหล้า มูเซอ ลีซอ กะเหรี่ยง อีเก้อ
- 2.4 ตระกูลมั่ว-เย้า เช่น มั่ว เย้า
- 2.5 ตระกูลออสโตรเนเซียน เช่น ชาวเล มลายู

เช่นเดียวกับ สนิท สัตโยภาส (2544, หน้า 15) กล่าวว่า ชาวเขาจะมีเพียงภาษาพูด ไม่มีภาษาหนังสือหรืออักษรขีดเขียนแต่อย่างใด และภาษากะเหรี่ยงเป็นภาษาที่อยู่ในตระกูล จีน-ทิเบต ซึ่งได้แบ่งภาษากะเหรี่ยง ออกเป็น 4 สาขา คือ

1. กะเหรี่ยง หรือกะเหรี่ยงสะกอ หรือยางสะกอ พวกนี้เรียกตนเองว่า ปกาเกอญอ แต่บางคนเรียกตนเองว่า ยางขาว ตามแบบคนไทยเรียก เป็นกะเหรี่ยงที่มีจำนวนมากที่สุด
2. กะเหรี่ยงโปว์ โดยทางภาษาแล้วนับว่ากะเหรี่ยงโปว์ มีภาษาที่คล้ายคลึงกับ กะเหรี่ยงแดงมาก
3. กะเหรี่ยงแดง เรียกตนเองว่า กะยา มีภาษาแตกต่างจากภาษากะเหรี่ยงขาว ถึงขนาด พูดกันไม่เข้าใจ
4. กะเหรี่ยงตองตู คนไทยรู้จักมาแต่โบราณ เรียกว่าตองขู

ในด้านพื้นฐานภาษากะเหรี่ยง ประสงค์ ราชณสุข (อ้างใน ทิพวิมล วรรณชัย, 2550, หน้า 32) กล่าวว่าลักษณะเด่นของภาษากะเหรี่ยง คือ มีพยัญชนะควบกล้ำมากกว่าภาษาไทย มีระดับเสียงวรรณยุกต์เพียง 3 เสียง คำในภาษากะเหรี่ยงเกือบทั้งหมด ไม่มีตัวสะกดมีบางตัวที่มีเสียงเกิดขึ้นในคอหอยสะกด เด็กชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงพูดภาษากะเหรี่ยงเป็นภาษาแม่เมื่อต้องเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงเกิดปัญหาในการเรียนการสอน โดยเฉพาะการอ่านและการพูดออกเสียงภาษาไทยไม่ชัดเจน และยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าชาวไทยภูเขาทุกเผ่ามีปัญหาการพูดภาษาไทยไม่ชัด เสียงไม่ชัดได้แก่เสียง พยัญชนะต้น พยัญชนะควบกล้ำ พยัญชนะสะกด จากปัญหาการออกเสียงไม่ชัดดังกล่าวส่งผลไปถึงการเขียนด้วย เนื่องจากเด็กนักเรียนชาวไทยภูเขาเวลาเขียนคำภาษาไทยก็จะเขียนตามเสียงพูด เสียงอ่าน ที่ไม่ชัดของตนเอง ในขณะที่ บรรเลง สุชี (อ้างใน ทิพวิมล วรรณชัย, 2550 หน้า 33) กล่าวถึงชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงกับการศึกษาภาษาไทยว่า การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศ รวมไปถึงยังมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้กับคนในสังคมนั้นๆ ได้ เนื่องด้วยการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา อันจะเป็นก้าวสำคัญที่ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนของชาติ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษา นั้นนับได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในด้านปริมาณนักเรียนที่เข้ารับการศึกษ แต่ในขณะเดียวกันก็มีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก สาเหตุ

สำคัญประการหนึ่ง คือเด็กนักเรียนชาวไทยภูเขาใช้ภาษาพูดของตนเองในชีวิตประจำวัน แต่ในการเรียนนั้นจะต้องใช้ภาษาไทยเพื่อการเรียนรู้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้

นักเรียนชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง ก็เช่นกันมักประสบปัญหาในการใช้ทักษะภาษาไทย ทั้งสี่ด้าน เนื่องจากมีภาษาพูดของตนเองแต่เป็นภาษาพูดที่ไม่มีตัวสะกด ทำให้เวลาพูดภาษาไทยจึงออกเสียงไม่ชัดเจน หรือออกเสียงตัวสะกดผิดเพี้ยน ดังนั้นหากครูผู้สอนไม่รับแก้ไขปัญหานี้ให้แก่เด็กนักเรียนชาวไทยภูเขาแล้วยิ่งจะเป็นปัญหาที่สะสมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดปัญหาต่อการเรียนรู้ในระดับสูงของพวกเขาต่อไป และอาจส่งผลทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาไทย รวมไปถึงสาระวิชาอื่นๆด้วย

แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง

ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง

ศรีวิไล พลมณี (2545, หน้า 12) ได้อธิบายว่าทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง หมายถึง กฎเกณฑ์การเรียนรู้ภาษาที่สองของมนุษย์ การเรียนรู้ภาษาที่สองไม่ได้เกิดขึ้นง่ายด้ายกับทุกคน เหมือนกับการเรียนภาษาแรก แม้จะมีเวลาเรียนมากก็ตาม บางคนอาจประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สองมากกว่าคนอื่น ๆ ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่มีผลต่อการเรียนภาษาที่สอง เช่น อายุ สถานการณ์ทางการเรียน แรงจูงใจในการศึกษาภาษา ความมั่นใจในตนเองสูง และทัศนคติที่ดีต่อภาษา

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการจัดการเรียนรู้ภาษาที่สองให้ใกล้เคียงกับภาษาแรก ให้มากที่สุด ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น

1. ให้ผู้เรียนไปเรียนในประเทศเจ้าของภาษาเมื่อยังเป็นเด็กเล็กๆ
2. ให้เจ้าของภาษาเป็นผู้สอนให้ขณะที่ผู้เรียนยังเป็นเด็กเล็ก ๆ ในประเทศของผู้เรียน
3. เรียนภาษาโดยใช้ภาษานั้นเป็นสื่อในการเรียนวิชาอื่น ๆ ในประเทศที่ใช้ภาษา

ที่สองเป็นภาษาราชการ

4. เรียนโดยวิธีการแปล
5. เรียนโดยวิธีการเลียนแบบหรือพูดตามผู้สอน เพื่อจะได้จำและสร้างความเคยชิน

ในภาษาใหม่ตามแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมหรือประจักษ์วาท

6. เรียนโดยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูล เพื่อผู้เรียนมีโอกาสใกล้ชิดกับภาษาที่เรียน สามารถวิเคราะห์และสร้างกฎเกณฑ์ของภาษานั้นขึ้นมาตามแนวความคิดของกลุ่มพุทชนิยมหรือวิตรรกวาท

การเรียนรู้ภาษาที่สองมีงานวิจัยซึ่งพอสรุปได้ตามที่ Krashen และ Terrel (อ้างใน ศรีวิไล พลมณี, 2545, หน้า 13) ได้เสนอสมมุติฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาที่สองจากงานวิจัยที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

1. The Acquisition Learning Hypothesis สมมุติฐานนี้อ้างว่า ผู้ใหญ่สามารถเรียนภาษาที่สองได้สองแบบ คือ เรียนภาษาธรรมชาติ (Acquisition) และเรียนภาษาแบบไม่เป็นธรรมชาติ ภาษาและความถูกผิดในการใช้ภาษา เป็นการเรียนรู้ในลักษณะที่ไม่ใกล้เคียงกับการเรียนแบบธรรมชาติ หากคำนั้นผิดนั้นก่อให้เกิดความสับสนในการสื่อสาร ไม่ใช่เกิดจากไวยากรณ์
2. The Natural Order Hypothesis สมมุติฐานนี้กล่าวว่า การเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษา จะเป็นไปตามลำดับก่อนหลังตามธรรมชาติ และลำดับขั้นตอนนี้จะคล้ายคลึงกันในผู้เรียนทุกคนที่เรียนภาษาที่สอง เช่น ผู้สอนไม่ต้องเริ่มสอนแก้คำผิดของกฎเกณฑ์บางอย่าง ที่ผู้เรียนยังไม่อยู่ในขั้นที่จะรับรู้กฎเกณฑ์นั้น
3. The Monitor Hypothesis สมมุติฐานนี้อ้างว่า การเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้น้อยมาก เพราะการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษามีส่วนเพียงช่วยตรวจแก้ภาษาเท่านั้น สมมุติฐานนี้ไม่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติจะไม่สามารถช่วยให้ผู้ใช้ภาษาแก้ไขภาษาของตนได้ เพียงแต่กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษานั้น ช่วยได้เฉพาะการตรวจและการแก้ไขเท่านั้น ผู้เรียนไม่สามารถนำการเรียนรู้แบบนี้มาสร้างภาษาขึ้นใช้ได้
4. The Input Hypothesis สมมุติฐานนี้กล่าวว่า ผู้เรียนภาษาที่สองสามารถเรียนรู้ภาษาได้จากข้อมูลทางภาษาที่ได้รับ และข้อมูลที่ใช้ภาษาในระดับที่สูงกว่าระดับความรู้ทางภาษาที่ผู้เรียนมีอยู่เล็กน้อย โดยใช้บริบทหรือข้อมูลนอกเหนือตัวภาษาเข้าช่วยในการทำความเข้าใจ
5. The Affective-filter Hypothesis สมมุติฐานนี้กล่าวว่า ทักษะคิดเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการเรียนภาษา เช่น แรงจูงใจ ความเชื่อมั่น เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม สมมุติฐานทั้ง 5 ข้อดังกล่าวได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและขัดแย้งดังนี้ Stevick (1982) มีความเห็นว่า การเรียนภาษาธรรมชาติและเรียนภาษาแบบไม่เป็นธรรมชาติ มีส่วนอยู่ในกระบวนการเดียวกัน และต่างก็เกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทั้งรับรู้และและเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความสามารถในการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน Harmer (1985) มีความเห็นว่า เป็นการยากที่จะทำนายว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ภาษาได้เมื่อไร จากการใช้ภาษาหรือกฎเกณฑ์ เพราะขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล เช่น ผู้เรียนบางคนเมื่อได้รับข้อมูล ก็สามารถเรียนรู้สิ่งที่ตนยังไม่รู้ได้โดยไม่รู้ตัว หรือผู้ใหญ่ที่เรียนต้องการเห็นผลอย่างรวดเร็วในการเรียน จำเป็นต้องเรียนกฎเกณฑ์ของภาษาที่สามารถเรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้น ขณะที่ Long (1986) มีความเห็นว่า การเรียนภาษาจากข้อมูลเป็นการเรียนที่ยัง

ไม่เพียงพอในการเรียนรู้ภาษา ทั้งนี้เพราะมีงานวิจัย ๆ ชิ้นที่ยืนยันได้ว่า ผู้ที่เรียนภาษาจากข้อมูลตามแนวคิด Krashen ยังมีความด้อยในเรื่องความถูกต้องทางภาษา และไม่สามารถที่จะปรับปรุงความสามารถในด้านนี้ให้เพิ่มขึ้น สำหรับ อรุณี วิริยะจิตรา (2536, หน้า 14) ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า ยังไม่สามารถหาข้อยุติรูปแบบการเรียนรู้ภาษาที่สองของมนุษย์ได้ จึงเชื่อว่าทราบใดที่ยังไม่มีผู้ใดหาหลักฐานมาพิสูจน์ได้อย่างเด่นชัดว่ามนุษย์เรียนรู้ภาษาได้อย่างไรแล้วคงจะมีแนวความคิดเห็นใหม่ๆ ในเรื่องการเรียนภาษาของมนุษย์เกิดขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต

จะเห็นว่าทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สองจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนที่จำเป็นต้องใช้ภาษาที่สองในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ในขณะที่ตนต้องอยู่ในสังคมที่ต้องใช้ภาษาที่สองในการสื่อสารกัน เพราะทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สองนี้จะช่วยให้ผู้สอนมีความเข้าใจในตัวผู้เรียน และสามารถทำให้ผู้เรียนนั้นไม่เบื่อหน่ายที่จะเรียนรู้ภาษาที่สอง และขณะเดียวกันตัวผู้เรียนเองก็จะสามารถเข้าใจในตัวภาษาที่สองนี้มากกว่าการเรียนเพียงเพื่อพูดได้เท่านั้น

ภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง : ภาพสะท้อนลักษณะของภาษาไทย

ศรีวิไล พลมณี (2545, หน้า 76- 83) ได้กล่าวถึงลักษณะภาษาไทยที่สำคัญ ที่ผู้เรียน

ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ควรรู้ คือ

1. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเสียงขึ้นลง หรือมีเสียงวรรณยุกต์
2. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเสียงสั้น – ยาว และมีเสียงท้ายที่สำคัญต่อความหมาย
3. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีการลงและไม่ลงน้ำหนักเสียง
4. ภาษาไทยมีช่วงต่อของเสียงชัดและห่าง
5. ภาษาไทยมีทำนองเสียงขึ้นหรือตก
6. ภาษาไทยใช้ลักษณะนาม
7. ภาษาไทยมีบุรุษสรรพนาม
8. ภาษาไทยมีคำราชาศัพท์หรือคำสุภาพ
9. ภาษาไทยมีภาษาพูดและภาษาเขียน
10. ภาษาไทยใช้การเรียงคำเพื่อเข้าประโยค

ในทำนองเดียวกัน ฝะอบ โปษกฤษณะ (2538, หน้า 17-29) กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของภาษาไทย ดังนี้

1. ภาษาไทยมีตัวอักษรเป็นของตนเอง
2. ภาษาไทยแท้เป็นภาษาที่มีพยางค์เดียว
3. ภาษาไทยแท้มีตัวสะกดตามตรา
4. ภาษาไทยมีรูปสระวางไว้หลายตำแหน่ง

5. ภาษาไทยคำเดียวมีความหมายหลายอย่าง
 6. ภาษาไทยมีความประณีต มีคำที่มีความหมายหลักเหมือนกันแต่มีความหมายเฉพาะต่างกัน

7. ภาษาไทยเป็นภาษาเรียงคำ
8. คำในภาษาไทยมีเสียงสัมพันธ์กับความหมาย
9. ภาษาไทยเป็นภาษาคนตรี การเปลี่ยนระดับเสียงของคำ หรือเรียกว่าวรรณยุกต์
10. ภาษาเขียนมีวรรคตอน ภาษาพูดมีจังหวะ
11. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีลักษณะนาม
12. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระดับของคำ
13. ภาษาไทยมีคำพ้องเสียงพ้องรูป
14. ภาษาไทยมักจะละคำบางคำ (ในภาษาพูด)
15. ภาษาพูดมีคำเสริมแสดงความสุภาพ
16. การลงเสียงหนักเบาทำให้หน้าที่ของคำเปลี่ยนไป
17. ภาษาไทยมีหลักในการสร้างคำตามแนวภาษาศาสตร์

การสอน อ่าน – เขียน ภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง

ศรีวิไล พลมณี (2545, หน้า 138-141) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองให้มีประสิทธิภาพ ไว้ว่าการสอนอ่านและเขียน ควรสอนควบคู่กันเพื่อเสริมซึ่งกันและกัน แต่จุดประสงค์หลักคือการอ่าน เราจึงควรเน้นการอ่านมากกว่าการเขียนและใช้การเขียนเป็นตัวประกอบ เช่น เมื่ออ่านแล้ว ให้เขียนตอบบ้าง หลังจากตอบโดยการพูด หรือให้เขียนความคิดเห็นเพียง 2 – 3 ประโยคก่อนจึงเพิ่มขึ้นโดยให้เขียนเป็นย่อหน้าก่อนจะเขียนเป็นเรื่องราว และได้นำเสนอเทคนิคการสอนอ่าน – เขียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ไว้ดังนี้

1. ใช้เวลาให้เร็วที่สุดในการต้องท่องจำ (ไม่ควรนานเกิน 20 ชั่วโมง)
2. ใช้วิธีที่ง่ายและสะดวกต่อผู้เรียนที่สุด (มีผังภูมิเป็นคู่มือ มีการอธิบายกฎที่ง่ายและสั้น)
3. ให้เวลาผู้เรียนไปฝึกข้างนอก (อย่าให้รู้สึกว่าย่ำเงินค่าชั่วโมงเรียน และเสียเวลามานั่งวาดหรือคัดลอกในห้องเรียน)
4. ต้องมีสื่อการสอน แบบฝึกที่วางแผนและออกแบบมาอย่างดี
5. เอาใจใส่ตรวจแก้และเข้มงวดพอสมควร แต่อย่าให้ถึงขั้นเป็นการทะเลาะหรือขู่เข็ญบังคับจนเกินไป ที่สำคัญต้องให้เห็นคุณค่าและมีความสุข ผสมผสานด้วยในกิจกรรมนั้น ๆ

6. ให้เขียนในสิ่งที่เคยได้ยิน เคยเรียนรู้แล้ว และให้อ่านให้พูด ในสิ่งที่เขียนขยายออกไปอย่างสัมพันธ์ทักษะ

7. ให้กำลังใจโดยให้พูด ให้ใช้คำที่อ่านและเขียนได้นั้นในบริบทของเรื่องราวที่เอาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ หมั่นชมเมื่อผู้เรียนทำข้อผิดพลาดลดลง ๆ เพื่อให้เขารับรู้ว่าคุณเห็นพัฒนาการของเขา

ในขณะที่ สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์ (2545, หน้า 12-22) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาที่สองให้มีประสิทธิภาพ สรุปได้ ดังนี้

1. ทำแผนการสอน การสอนที่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น เริ่มต้นจากการมีแผนการสอนที่ดี หลักการพื้นฐานของการวางแผนการสอน คือ

1.1 ต้องรู้เนื้อหาที่จะสอนทั้งหมด เพื่อจะได้นำมาจัดเรียง จัดกลุ่ม แบ่งตอน เพื่อ จะสอนได้อย่างเหมาะสมในแต่ละคาบ

1.2 ต้องบริหารเวลาได้อย่างเหมาะสม

1.3 ต้องมองเห็นภาพว่าจะสอนอย่างไร ต้องมีกิจกรรมอะไรบ้างเพื่อดึงดูดความสนใจผู้เรียน

1.4 ต้องประเมินผลการเรียนการสอนได้

2. การสร้างสื่อการสอน การเรียนภาษาให้ได้ผลดีที่สุดจำเป็นต้องใช้สื่อการสอน ประกอบอันจะมีผลในการช่วยให้ผู้เรียนจำได้ง่าย สื่อการสอนพื้นฐานที่ใช้กันมาก ได้แก่

2.1 บัตรคำ

2.2 บัตรภาพ

2.3 วัสดุของจริงหรือวัสดุจำลอง ของเล่นเด็ก

2.4 ภาพวิดิทัศน์ตัดต่อ

2.5 แลบบันทึกละเสียงหรือเทป

2.6 เพลง

2.7 คอมพิวเตอร์

3. เทคนิคการสอน เทคนิคการสอนภาษาต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ คือให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนตั้งแต่ชั่วโมงแรก มีโอกาสฟังและพูดอย่างเป็นระบบ มีโครงสร้างจากง่ายไปหายาก

3.1 เรียนรู้เพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ควรเน้นเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ในหน้าที่การงาน การศึกษา

3.2 ให้ผู้เรียนมีบทบาทเต็มที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทในการพูดตาม ฝึกออกเสียงฝึกพูด ฝึกถามตอบ

3.3 การวัดและประเมินผล การเรียนจำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผลเสมอเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน

ปัญหาการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง

ศรีวิไล พลมณี (2545, หน้า 195-219) ได้เสนอปัญหาของการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ดังนี้

1. ปัญหาการขาดพื้นฐานในการเรียนภาษาไทยของผู้เรียน
2. ปัญหาผู้เรียนจำไม่ได้
3. ปัญหาผู้เรียนไม่พูด
4. ปัญหาผู้เรียนออกเสียงไม่ถูก
5. ผู้เรียนเรียงคำใน โครงสร้างประโยคภาษาไทยไม่ถูก
6. ปัญหาความเข้าใจวัฒนธรรมประเพณี
7. ผู้เรียนเบื่อการเรียน
8. ข้อจำกัดของเวลาเรียน
9. การสอนขาดเนื้อหา หรือใช้เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม
10. นักศึกษาไม่ชอบเข้าสังคม

จากปัญหาการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองสรุปได้ว่าผู้เรียนขาดพื้นฐานด้านการเรียนภาษาไทย จำคำไม่ได้ ไม่กล้าพูดภาษาไทย ทำให้การออกเสียงไม่ถูกต้อง การเรียบเรียงคำเป็นประโยคไม่ถูก อีกทั้งความเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันทำให้ใช้ภาษาไทยผิดความหมาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อในการเรียนภาษาไทย บางครั้งมีปัญหาในข้อจำกัดของเวลาเรียนทำให้ผู้เรียนเรียนได้ไม่ครบ ผู้สอนใช้เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมกับผู้เรียนและบางส่วนเกิดจากปัญหาที่ผู้เรียนไม่ชอบเข้าสังคมกับเจ้าของภาษาทำให้การฝึกใช้ภาษาลดลงไปอีกด้วย

หลักสำคัญในการสอนภาษา

วรिता ทนันทไชย (2552, หน้า 8) ได้กล่าวไว้ว่าในฐานะครูสอนภาษา ควรคำนึงถึงหลักสำคัญในการสอนภาษา ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ ครูต้องบอกวัตถุประสงค์ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนอะไร เรียนเพื่ออะไร เมื่อผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์แน่ชัดจะทำให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจมากกว่าเรียนโดยไม่ทราบว่าเรียนเพื่ออะไร

2. การเลือกบทเรียน ควรเลือกบทเรียนที่นักเรียนได้พบเห็นบ่อย ๆ มีตัวอย่างและคำอธิบายชัดเจน บทเรียนจะต้องชัดเจนไม่คลุมเครือ ไม่สับสนและเข้าใจง่ายในตอนแรก ๆ โดยที่นักเรียนยังไม่สูญเสียความสนใจก่อน

3. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา วิธีการสอนแบบต่าง ๆ เช่น การสอนเป็นคณะ การสอนแบบจุลภาค การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ การใช้สื่อการสอน เช่น เทป รูปภาพ ชุดการสอน โดยเฉพาะการสอนภาษาศาสตร์จำเป็นต้องใช้สื่อการสอนอย่างมาก เช่น ใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา เทปที่จะให้ฟังเสียงภาษาพูดอย่างชัดเจน สไลด์หรือภาพแสดงตำแหน่งของลิ้น ลักษณะริมฝีปาก สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาอย่างชัดเจน ซึ่งทำให้รู้เหตุผลและจดจำอย่างมีความหมาย มิใช่ท่องจำโดยไม่รู้ผล

4. การฝึก ครูต้องจัดสภาพการฝึกที่เหมาะสมว่าจะใช้แบบฝึกหัดเข้มหรือแบบทีละน้อย ฝึกเข้ม คือฝึกทั้งหมดในคราวเดียวกัน เหมาะสำหรับการอ่านบทความที่แสดงถึงทัศนคติและอารมณ์ ส่วนการฝึกทีละน้อยแบบค่อยเป็นค่อยไป เหมาะสำหรับการท่องจำคำศัพท์ นอกจากนี้ต้องฝึกให้ผู้เรียนแสดงออกด้วย เช่น ให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น

5. การเสริมแรง การเรียนรู้ภาษาขึ้นอยู่กับเสริมแรงเป็นอย่างมาก การเสริมแรงในเด็กอาจใช้วิธีชมเชยหรือให้ขนม ในเด็กโตอาจทำโดยจัดคำตอบที่ถูกต้องให้ก่อนหรือหลังการเรียนรู้ ผู้เรียนควรได้รับรู้ทุกครั้งว่าการกระทำของตนถูกต้องหรือไม่

6. ลดการแทรกแซง ในการเรียนรู้ สิ่งที่เราใหม่มักไปแทรกแซงความจำเก่าซึ่งผลก็คือ การลืม ครูต้องจัดสภาพการณ์ที่ช่วยลดองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการแทรกแซงเช่น มีการวิเคราะห์ขั้นตอนในการเรียนของผู้เรียน จัดลำดับขั้นตอนการสอนของตน เพื่อมิให้ผู้เรียนสับสนแก้ปัญหาการลืมโดยใช้วิธีที่น่าสนใจ เช่น ใช้สื่อการสอนที่จะสัมผัสได้ด้วยประสาทหลายส่วน คำที่ต่างกันใช้สีที่ต่างกัน เป็นต้น

7. การวัดผล ตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและใช้วิธีวัดผลที่สนองวัตถุประสงค์ดังกล่าวอย่างชัดเจน ถ้ามุ่งหมายให้นักเรียนเรียงคำที่กระจัดกระจายให้ถูกต้อง การวัดผลก็อาจใช้วิธีเรียงคำให้เป็นประโยค ถ้าต้องการให้แสดงความคิดเห็นก็ใช้คำถามปลายเปิด เป็นต้น หลังจากวัดผลแล้วก็ประเมินผลอย่างชัดเจน โดยใช้วิธีทางสถิติ

ดังนั้นในการเรียนการสอนภาษา ครูควรมีความรู้พื้นฐานในด้านการศึกษาคู่มือในการเรียนรู้ภาษา ทฤษฎีการเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนรู้ ตลอดจนองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน คือคุณภาพการสอน โอกาสในการเรียน การเชื่อมโยงและการวัดผล อีกทั้งองค์ประกอบในการเรียน คือ ความสามารถในการเรียน ความถนัด ความตั้งใจ และการวางแผนเรียนและที่สำคัญครูสอนภาษาควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการสอน การเลือกบทเรียน การใช้

นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึก การเสริมแรง พยายามลดการแทรกแซงอันเป็นอุปสรรคในการเรียน และการวัดผลประเมินอย่างถูกต้องชัดเจน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

การอ่าน เป็นการเสาะแสวงหาความรู้ การอ่านทำให้เป็นบุคคลมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทำให้เกิดกระบวนการและทักษะในการดำเนินชีวิต ความหมายของการอ่านนั้น นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545, หน้า 1) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นความสามารถของมนุษย์ ที่เข้าใจการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ เข้าใจเนื้อเรื่อง และแนวคิดจากสิ่งที่อ่านไม่ว่าจะเป็นจดหมายหนังสือ บทความต่างๆ หรือจากภาพยนตร์โทรทัศน์ วีดิทัศน์ สิ่งที่ปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ สัญลักษณ์ การโบกธงของทหารนักเดินเรือ เครื่องหมายจราจร ที่ปรากฏบนท้องถนน รูปภาพ โฆษณาต่างๆ ภาพวาด ภาพเขียน แผนที่แผนที่ภูมิ และการทำท่าต่างๆ เป็นต้น สำหรับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน หมายถึง การเสาะแสวงหาความรู้นอกเหนือจากการสอนในห้องเรียนที่ครูให้และตัวของผู้อ่านนั้น ได้มีการจดจำในเรื่องราวที่อ่านและนำมาคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ออกมาตามความเข้าใจของผู้อ่านถ้าพิจารณาในลักษณะของกระบวนการ การอ่านคือลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของกลุ่มคำ ประโยค ข้อความและเรื่องราวของสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้ แต่ถ้าพิจารณาในลักษณะของกระบวนการที่ซับซ้อนแล้วก็จะเกี่ยวข้องกับการองค์ประกอบหลายอย่างได้แก่จิตวิทยาพัฒนาการภาษาศาสตร์ จิตวิทยาการศึกษา และวิชาการศึกษา ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาพัฒนาการนั้น หมายความว่า ครูสอนอ่านจะต้องเข้าใจหลักจิตวิทยานอกจากนี้ ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2543, หน้า 13) ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นกระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ กระบวนการในการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเมื่อเด็กแปลเสียงตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด ถ้าหากไม่เข้าใจในคำพูดนั้น จักว่าไม่ใช่การอ่านที่สมบูรณ์ เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่งของการอ่านเท่านั้น ลักษณะการอ่านที่แท้จริงได้แก่ การทำความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านความหมายดังกล่าวนี้ มิใช่เกิดจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่อ่านเท่านั้น หากขึ้นอยู่กับกระบวนการให้เกิดความคิดรวบยอด หรือจินตนาการของผู้อ่านเป็นสำคัญ การทำความเข้าใจความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่อ่าน ขึ้นอยู่กับความหมายที่ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน สำหรับ สุพรรณิ วราทร (2545, หน้า ก) กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญ

ของการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตในสังคม การอ่านคือหัวใจของการพัฒนา ทั้งพัฒนาคน พัฒนาคณะพัฒนาองค์กร พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติ นอกจากนั้น จิราพร คำด้วง (2546, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นชุมทรัพย์ทางปัญญาที่ยั่งยืนที่สุด การอ่านทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ปรับตัวเข้ากับสังคมเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และประภัสสร ปิ่นสวน (2547, หน้า 6) ได้มีความเห็นถึงความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นความสามารถที่จะเข้าใจความหมายที่เขียนมาแต่ละบรรทัดซึ่งผู้อ่านไม่ต้องไปสนใจกับรายละเอียด แต่จะต้องจับใจใจความสำคัญจากกลุ่มซึ่งสื่อความหมาย

จากความหมายที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอ่านเป็นความสามารถของมนุษย์ที่จะต้องมีการเสริมสร้าง และพัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อที่จะเข้าใจการสื่อความหมายของข้อความตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ต่างๆ ได้ถูกต้องและสามารถนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่านมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์เพราะการอ่านจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างเป็นการพัฒนาความคิด ความอ่านให้มีความสมบูรณ์ และเกิดประโยชน์ สามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตัวเองให้มีความก้าวหน้า มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และจนกระทั่งถึงวัยชรา ปัจจุบันการอ่านเป็นสิ่งขาดไม่ได้ การอ่านถือว่าเป็นปัจจัยที่ 5 นอกจากปัจจัยที่ 4 คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค โลกทุกวันนี้เป็นโลกาภิวัตน์ คือ เป็นโลกที่มีการสื่อสารติดต่อกันได้ทั่วโลก เป็นโลกของข้อมูลข่าวสาร มนุษย์ที่อาศัยอยู่กันคนละประเทศอยู่ห่างไกลกันคนละซีกโลกถึงแม้ว่าจะแตกต่างกันทั้งภาษา และเชื้อชาติ แต่ข้อมูลและการสื่อสารจะสามารถส่งถึงกันได้อย่างรวดเร็วโดยผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือหนังสือพิมพ์ วารสาร และโดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีใหม่ๆ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เหล่านี้มีประโยชน์ต่อผู้อ่านในการนำไปใช้เพื่อเป็น คติเตือนใจ แก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง ทั้งด้านการศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และนำไปใช้ในการพัฒนาสังคม อันจะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า ส่วน สุพรรณิ วราทร (2545, หน้า 4-5) ให้ความสำคัญของการอ่านว่า โลกมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านวิทยาการ ความคิด สังคม และสภาพแวดล้อม มนุษย์จึงมีความจำเป็นต้องหาความรู้และติดตามข่าวสารต่าง ๆ เพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข ทางด้าน สุนันทา

มันเศรษฐวิทย์ (2544, หน้า 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ การเรียนรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย ขณะที่ จิราพร คำด้วง (2546, หน้า 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านมีความสำคัญมากสำหรับผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียน แม้ในปัจจุบันนี้การสื่อสารมีความเจริญก้าวหน้าอย่างสูงมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัยและ สื่อที่ให้ความรู้ด้านอื่น ๆ มาเพื่อใช้ในการสื่อสารมากมายก็ตาม แต่สิ่งพิมพ์ก็ยังคงมีความสำคัญในระบบติดต่อสื่อสารทั่วโลก ทั้งนี้เนื่องจากในชีวิตประจำวันของคนเรานั้นต้องเกี่ยวข้องกับการอ่านเอกสาร หนังสืออื่น ๆ ทั้งด้านวิชาการ ด้านอาชีพ ด้านการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนา และเพิ่มพูนประสบการณ์ต่าง ๆ และการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพราะฉะนั้นการอ่าน จึงเป็น ขันพื้นฐานของมนุษย์ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านย่อมได้เปรียบและประสบความสำเร็จมากกว่า สำหรับ กรมวิชาการ (2543, หน้า 89) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต เพราะการอ่านจะมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จ ในการดำเนินชีวิต ผู้ใดมีความสามารถในการอ่านหนังสือเป็นพิเศษ มักจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้า ในอาชีพและในชีวิตมากกว่าคนอื่นเพราะโลกปัจจุบันเรียกว่าเป็นโลกของการอ่าน เพราะการอ่านแทรกอยู่ในกิจกรรมทุกประเภททุกแห่ง และ จิรนนท์ มั่งมุล (2547, หน้า 8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านมีความสำคัญต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย การที่เห็นคุณค่าของหนังสือและมีทัศนคติที่ดีต่อ การอ่านและมีใจรักการอ่านที่จะค้นคว้าเป็นสิ่งที่ควรกระทำ

จากความสำคัญของการอ่าน สามารถสรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์ในการศึกษาหาความรู้และดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อนำความรู้ที่ได้มาช่วยพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนั้นทุกคนควรรู้จักฝึกฝนการอ่านอยู่เสมอเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข

การอ่านเบื้องต้น

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551 หน้า 2-3) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการอ่าน คือสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน และได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ไว้ดังนี้

ตัวชี้วัด

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง
2. อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
4. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน
5. แสดงความคิดเห็นและคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน
6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน
7. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย และปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อแนะนำ
8. มีมารยาทในการอ่าน

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของคำคำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ที่ประกอบด้วยคำพื้นฐานไม่น้อยกว่า 800 คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย

- คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์
- คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา
- คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ
- คำที่มีอักษรนำ
- คำที่มีตัวการันต์
- คำที่มี วรรณ
- คำที่มีพยัญชนะและสระที่ไม่ออกเสียง

2. การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น

- นิทาน
- เรื่องเล่าสั้น ๆ
- บทเพลงและบทร้อยกรองง่ายๆ
- เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
- ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน

3. การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น

- หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย
- หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน

4. การอ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย และปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อแนะนำ

- การใช้สถานที่สาธารณะ
- คำแนะนำการใช้เครื่องใช้ที่จำเป็นในบ้านและในโรงเรียน

5. มารยาทในการอ่าน เช่น

- ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น
- ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน
- ไม่ทำลายหนังสือ
- ไม่ควรแย่งอ่านหรือชะงักหน้าไปอ่านขณะที่ผู้อื่นกำลังอ่านอยู่

โดยกำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คือ ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียง คำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน ซึ่งเป็นการอ่านเบื้องต้นของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับสูงต่อไป

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเขียน

ความหมายของการเขียน

การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของบุคคล ที่สื่อออกมาเป็นสัญลักษณ์ คือ ตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ จากความข้างต้น ทำให้มองเห็นความหมายของการเขียนว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น นักเรียน ใช้การเขียนบันทึก ความรู้ ตอบข้อสอบบุคคลทั่วไป ใช้การเขียนจดหมาย ทำสัญญา พิณยกรรมและคำประกัน เป็นต้น พ่อค้า ใช้การเขียนเพื่อโฆษณาสินค้า ทำบัญชี ใบสั่งของ ใบเสร็จรับเงิน แพทย์ ใช้บันทึกประวัติคนไข้เขียนใบสั่งยาและอื่น ๆ เป็นต้น สนิท ตั้งทวี (อ้างถึงในสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2544, หน้า 24) สอดคล้องกับงานของ วรณี โสมประยูร (2544, หน้า 139) ที่กล่าวถึงความหมายของการเขียนว่าเป็นการถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้ เพราะการเขียนเป็นทักษะการส่งออกมาตามหลักของภาษาศิลป์ จากความหมายของการเขียนดังกล่าวทำให้มองเห็นความสำคัญของการเขียนว่ามีความจำเป็น อย่างยิ่งต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น นักเรียนใช้การเขียนในการบันทึกความรู้ ทำแบบฝึกหัดและตอบข้อสอบบุคคลทั่วไปใช้การเขียนเพื่อเขียนจดหมาย คำสัญญา พิณยกรรม และคำประกัน พ่อค้าใช้การเขียน

เพื่อการโฆษณาสินค้า ทำบัญชี ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงิน แพทย์ใช้การเพื่อจดบันทึกประวัติคนไข้ เขียนใบสั่งยา และอื่น ๆ นักวิชาการใช้การเขียนเพื่อเขียนบทความ หนังสือ ตำรา รายงาน เป็นต้น ส่วนราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 203) ได้ให้ความหมายของการเขียน หมายถึง จัดให้เป็นตัวหนังสือหรือเลข จัดให้เป็นเส้นหรือรูปต่างๆ วาด แต่งหนังสือ สื่อ หมายถึง ติดต่อให้ถึงกัน เช่น สื่อความหมาย การเขียนจึงเป็นวิธีสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นการแสดงออกทางภาษา เป็นลายลักษณ์อักษรที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถในด้าน การคิด ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์ของผู้เขียนประกอบกัน สมควรได้รับการฝึกฝนอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นการเขียนรูปแบบใดก็ตาม

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่แสดงออกเป็นลายลักษณ์อักษร แสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกที่มีอยู่ในใจให้ผู้อื่นได้รับรู้ ดังนั้น การเขียน จึงเป็น การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้เข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน และการที่ผู้อ่านจะได้รับรู้มีความเข้าใจในเจตนาของผู้เขียนได้ดีมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยของผู้เขียนว่า มีทักษะในการใช้ภาษาเขียนเพื่อสื่อความได้ดีเพียงใด

ความสำคัญของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งในทางทักษะทางภาษาสื่อสารเพื่อแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกต่างๆ โดยใช้อักษรเป็นสัญลักษณ์ ดังนั้นทักษะการเขียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง ในชีวิตมนุษย์ที่เราจะต้องได้รับการฝึกฝน จึงมีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญในการเขียนไว้ดังนี้

บันลือ พฤษะวัน (2545, หน้า 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ว่า การเขียนมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันมาก เช่น ใช้ติดต่อสื่อสาร ใช้จดบันทึกเหตุการณ์ ใช้บันทึกบุคลากรในสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต การเขียนเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่ายาก เป็นง่ายหนักเพราะการเขียนนอกจากจะเขียนข้อความให้สละสลวยแล้วยังเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดภูมิปัญญาด้านความรู้และประสบการณ์ของผู้เขียน การเขียนส่วนใหญ่จะเน้นการเขียนที่ใช้ความจำเขียนตามแบบ มีเกณฑ์ยึดหลักภาษาเป็นส่วนใหญ่เกณฑ์ต่าง ๆ อาจให้เด็กรู้ว่าเป็นเรื่องยากหรือหมดกำลังใจที่จะเขียน

ในขณะที่ สนิท สัตโยภาส (2545, หน้า 142) ให้ความสำคัญของการเขียนเพื่อความเข้าใจชัดเจนและรวดเร็ว ดังนี้

1. การเขียนมีความสำคัญในแง่เป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ ที่มนุษย์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและสติปัญญาต่อกันและกัน

2. การเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันเป็นมรดกด้านภูมิปัญญาของมนุษย์
3. การเขียนช่วยเผยแพร่ และกระจายความรู้ ความคิดและข่าวสาร ได้อย่างกว้างไกล และรวดเร็ว
4. การเขียนเป็นการบันทึกทางสังคมที่ให้คุณค่า อำนาจประโยชน์อย่างมหาศาล แก่มนุษย์รุ่นหลัง ปัจจุบัน และอนาคต
5. การเขียนสามารถสร้างความรักสามัคคีในมนุษยชาติได้เมื่องานเขียนนั้นมีความหมายเพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างความรักเพื่อนมนุษย์ เป็นงานเขียนที่สร้างสรรค์สันติสุขแก่สังคมโลก
6. การเขียนสามารถยึดเป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งได้ในปัจจุบัน
7. การเขียนสามารถทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตได้โดยเฉพาะด้านการศึกษา จากความสำคัญของการเขียนสรุปได้ว่า การเขียนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะการเขียนเป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสาร ใช้จัดบันทึกเหตุการณ์ ใช้บันทึกความรู้ เขียนสร้างจินตนาการ ช่วยให้ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ไปให้บุคคลในสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การเขียนเบื้องต้น

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551 หน้า 15) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการเขียน คือ สาระที่ 2 มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ และได้กำหนดตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ไว้ดังนี้

ตัวชี้วัด

1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด
2. เขียนเรื่องสั้นๆ เกี่ยวกับประสบการณ์
3. เขียนเรื่องสั้นๆ ตามจินตนาการ
4. มีมารยาทในการเขียน

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
2. การเขียนเรื่องสั้นๆ เกี่ยวกับประสบการณ์
3. การเขียนเรื่องสั้นๆ ตามจินตนาการ
4. มารยาทในการเขียน เช่น
 - เขียนให้อ่านง่าย สะอาด ไม่ขีดฆ่า
 - ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ
 - ใช้ภาษาเขียนเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และบุคคล
 - ไม่เขียนล้อเลียนผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นเสียหาย

โดยกำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คือ ผู้เรียนสามารถมีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน ซึ่งเป็นการเขียนเบื้องต้นของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับสูงต่อไป

กิจกรรมงานปฏิบัติ

ความหมายของกิจกรรมงานปฏิบัติ

งานปฏิบัติเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจและการใช้ภาษาอย่างมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน โดยเน้นความหมายมากกว่ารูปแบบ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของงานปฏิบัติในด้านการจัดการเรียนการสอนทางภาษา ดังนี้

Ellis (2003, หน้า 4) ให้คำนิยามงานปฏิบัติว่า หมายถึง กิจกรรมหรือชิ้นงานที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติด้วยความเข้าใจ มีการเชื่อมโยงข้อมูล หรือมีปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษา ซึ่งเน้นการสื่อความหมายมากกว่ารูปแบบทางภาษา นอกจากนี้เป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมาย ขั้นตอนชัดเจนและต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น การวาดภาพขณะฟังเพลงและฟังคำสั่งแล้ว ปฏิบัติตามโดยทั่วไปต้องการให้ผู้เรียนพิจารณาความสมบูรณ์ของชิ้นงาน และมีการสอนกิจกรรมงานปฏิบัติที่หลากหลายซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์มากกว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพียงอย่างเดียว ส่วน Willis (1996, หน้า 23) ได้ให้ความหมายของงานปฏิบัติในทำนองเดียวกันว่า งานปฏิบัติคือกิจกรรมที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการปฏิบัติงานจนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้ได้ชิ้นงานสมบูรณ์ โดยเน้นการสื่อความหมายมากกว่ารูปแบบของภาษา พร้อมทั้งมีการประเมินผลของงานด้วย สอดคล้องกับ Ellis (2003, หน้า 9-10) ได้ให้ความหมายของงานปฏิบัติ จำนวน 6 ประการ ดังนี้

1. งานปฏิบัติ หมายถึง แผนการทำงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือกำหนดการสอน หรือแผนสำหรับกำหนดกิจกรรมในรายวิชาที่สอน
 2. งานปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาที่เน้นการสื่อความหมาย ซึ่งงานปฏิบัติต้องส่งเสริมผู้เรียนในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยวิธีการปฏิบัติจริง มุ่งเน้นการใช้ภาษาสื่อความหมายในการปฏิบัติงาน
 3. งานปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการกระบวนการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง โดยกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในการสื่อสาร เช่น การขอข้อมูลการถามตอบ และการซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง
 4. งานปฏิบัติเกี่ยวข้องกับทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งงานปฏิบัติสามารถเชื่อมโยงทักษะทั้ง 4 เข้าด้วยกัน เช่น ฟัง หรืออ่านข้อความแล้ว แสดงความเข้าใจโดยการพูดหรือการเขียน
 5. งานปฏิบัติต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด ความรู้ความเข้าใจ เช่น การคัดเลือก การเรียงลำดับ การให้เหตุผล และการประเมินผลข้อมูล เพื่อที่จะทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
 6. งานปฏิบัติต้องมีความชัดเจนตามเป้าหมายของงานปฏิบัติ โดยในแผนการทำงานนั้น ต้องกำหนดว่าภาษาที่ได้หลังจากทำงานปฏิบัติต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและเมื่อผู้เรียนปฏิบัติงานเรียบร้อยแล้วจะได้เรียนรู้และฝึกภาษาที่ถูกต้องในงานปฏิบัตินั้น
- จากความหมายของงานปฏิบัติข้างต้นสรุปได้ว่า งานปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนทางภาษา หมายถึง กิจกรรมหรือชิ้นงานที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ผู้เรียนต้องใช้ภาษาในสถานการณ์ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในการปฏิบัติงาน และเน้นการสื่อความหมายมากกว่ารูปแบบทางภาษา มีขั้นตอนที่ชัดเจนในงานปฏิบัติ มีการเชื่อมโยงทักษะทั้ง 4 ทักษะขณะปฏิบัติงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้ชิ้นงานออกมาอย่างสมบูรณ์มากที่สุด

การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้และเรียนรู้ภาษาในสถานการณ์จริงจากการทำกิจกรรมโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงาน ที่เน้นความหมายในการสื่อสารมากกว่ารูปแบบภาษา นักการศึกษาได้เสนอหลักการที่ช่วยให้ผู้สอนพิจารณาตัวเลือกและออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมผู้เรียนปฏิบัติงานให้ได้ประโยชน์สูงสุด ดังนี้

Willis (1996, หน้า 130-131) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนกิจกรรมแบบเน้นงานปฏิบัติสำหรับผู้เรียนอายุน้อยว่า ผู้สอนต้องเตรียมภาษาสำหรับผู้เรียนอายุน้อยเป็นพิเศษและหาวิธีช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสและความมั่นใจในการใช้คำหรือวลีที่เรียนด้วย ดังนั้น หลักการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติสำหรับผู้เรียนต้องครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1. ใช้ภาษาเป้าหมายในห้องเรียนเท่าที่เป็นไปได้ โดยเริ่มต้นจากคำและวลีที่ผู้เรียนมีจากประสบการณ์เดิม หรือสามารถคาดเดาได้
2. สร้างกิจกรรมที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุผลสำเร็จ
3. สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นกันเองและเกิดความร่วมมือในการทำงาน เพื่อว่าผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระในการทำงานหรือกล้าซักถามเมื่อมีปัญหา
4. มั่นใจว่าทุกกิจกรรมของงานปฏิบัตินั้น สร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียนด้านความสามารถใช้ภาษาของผู้เรียน
5. ต้องยอมรับว่าการปฏิบัติงานในขั้นตอนแรกอาจไม่สมบูรณ์แบบ
6. ควรให้การเสนอแนะผู้เรียนในสิ่งที่ผิดพลาด และส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกหรือปฏิบัติซ้ำอีกครั้งหนึ่งโดยไม่ควรช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดมากเกินไป
7. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาแม่ได้ตลอดจนส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ภาษาเป้าหมายในการปฏิบัติงานให้มากที่สุด
8. มั่นใจว่าผู้เรียนมีความเข้าใจคำสั่งในขั้นตอนการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ และตระหนักว่าผู้เรียนต้องมีโอกาสในการฝึกรูปแบบโครงสร้างของประโยคที่ถูกต้องในขั้นตอนท้ายของงานปฏิบัติ
9. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจประโยชน์ขององค์ประกอบในงานปฏิบัติและสามารถช่วยให้ผู้เรียนย้อนคิดขั้นตอนการปฏิบัติงานและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ Willis ได้กล่าวถึงข้อดีในการจัดการสอนโดยวิธีการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติกับผู้เรียนเพิ่มเติมว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติสามารถช่วยให้ผู้เรียนที่เรียนอ่อนได้เรียนซ่อมเสริมให้เข้าใจการใช้ภาษาชัดเจนและเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมากขึ้น เกิดความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้นและงานปฏิบัติสามารถช่วยให้บรรลุผลสำเร็จทางด้านกระบวนการทางความคิดด้วย

Ellis (2003, หน้า 276-278) ได้ให้หลักการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ดังนี้

1. ความยากง่ายของงานปฏิบัติต้องเหมาะสมกับระดับผู้เรียน
2. ผู้สอนควรตั้งเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของแต่ละงานปฏิบัติให้ชัดเจน

3. ผู้เรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของงานปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนต้องปฏิบัติงานอย่างจริงจังมิใช่ทำเพียงเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น

4. ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับบทบาทกิจกรรมในบทเรียนของงานปฏิบัติ นั้น ๆ พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นได้อย่างราบรื่น โดยทำงานร่วมกันเป็นงานคู่หรืองานกลุ่ม

5. งานปฏิบัติส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาของตนเองในการปฏิบัติงาน และเป็น การสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีประสิทธิภาพ

6. งานปฏิบัติเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนคือการใช้ภาษาเพื่อบ่งเน้นการสื่อความหมาย สิ่งหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการใช้ภาษา คือการจัดงานปฏิบัติให้หลากหลาย ซึ่งรวมทั้งโครงสร้างของภาษาที่ใช้ด้วย

7. งานปฏิบัติที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รูปแบบภาษาที่ถูกต้อง ทั้งนี้ ควรสอดคล้องกับหลักการในข้อ 6

8. งานปฏิบัติที่ดีควรให้ผู้เรียนประเมิณผลในการดำเนินงานและความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ Ellis ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า หลักการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติดังกล่าวไม่สามารถครอบคลุมทุกหลักการ บางหลักการไม่สามารถทำได้กับวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องเลือกวิธีการที่ตนเองมีความถนัด เข้าใจ และสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากหลักการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นงานปฏิบัติดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติที่ดีนั้น ต้องคำนึงถึงระดับขั้นของผู้เรียน เป้าหมายและขั้นตอนการดำเนินการต้องมีความชัดเจน ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง เน้นการสื่อความหมายมากกว่ารูปแบบทางภาษา มีการประเมิณผลการดำเนินการเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานปฏิบัติต่อไป ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าที่จะใช้ภาษาในการปฏิบัติงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สิ่งเหล่านี้เป็น การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ

Ellis (2003, หน้า 21) ระบุองค์ประกอบของงานปฏิบัติที่สอดคล้องกัน ได้แก่

1. เป้าหมาย (Goal) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายของงานปฏิบัติที่ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของงานปฏิบัติแต่ละขั้นได้

2. ข้อมูลป้อนเข้า (Input) หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับจากการพูด หรือข้อมูลที่ได้จากสื่อต่าง ๆ และประสบการณ์ของผู้เรียนในการปฏิบัติงาน

3. บทบาท (Roles) หมายถึง บทบาทของครูและผู้เรียนในการดำเนินงานปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ

4. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedures) หมายถึง การกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน

5. ผลงาน (Outcomes) หมายถึง ผลสำเร็จของผลงานมี 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านผลผลิตคือผลงานหรือชิ้นงานที่ปฏิบัติบรรลุเป้าหมายของงานปฏิบัติ และด้านกระบวนการ คือ รูปแบบโครงสร้างภาษาและขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ

นอกจากนี้ Ellis ให้ความคิดเห็นเรื่ององค์ประกอบว่า ควรให้ความสำคัญของการจัดชั้นเรียน และการประเมินผลงานปฏิบัติ ซึ่งเป็นการประเมินผลงานปฏิบัติในด้านผู้เรียน กระบวนการและชิ้นงาน

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของงานปฏิบัติประกอบไปด้วย เป้าหมาย ข้อมูลป้อนเข้า บทบาท ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลงาน การจัดชั้นเรียน และการประเมินผลงาน ดังนั้นการออกแบบงานปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยองค์ประกอบดังกล่าว เพื่อที่จะท้าทายและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนในการพัฒนาการใช้ภาษาของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติเป็นการเรียนรู้ภาษาที่เกิดจากการใช้งานปฏิบัติ เป็นสื่อ สิ่งที่สำคัญคือ ผู้เรียนต้องรู้เป้าหมายของงานปฏิบัติ และทำความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติให้ถูกต้องในแต่ละงานเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการใช้ภาษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันได้

Willis (1996, หน้า 56-58) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติดังนี้

1. ขั้นเตรียมงานปฏิบัติ (Pre-task) ขั้นตอนนี้คือ การแนะนำหัวข้อ และงานปฏิบัติโดย

1.1 ผู้สอนจะช่วยผู้เรียนให้เข้าใจประเด็นสำคัญ และ จุดประสงค์ของงานปฏิบัติ เช่น การระดมความคิด การให้รูปภาพ ฯลฯ

1.2 ผู้สอนอาจเน้นคำหรือวลีที่จำเป็นสำหรับงานปฏิบัติ แต่ยังไม่ควรสอนโครงสร้างไวยากรณ์ใหม่

1.3 ผู้เรียนลงมือปฏิบัติขั้นตอนนี้ ตัวอย่างกิจกรรมเช่น การคัดเลือกคำที่ไม่เข้า
กลุ่มออก

1.4 ผู้สอนควรให้เวลาผู้เรียนในการคิดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงาน

1.5 ถ้างานปฏิบัติเกี่ยวข้องกับข้อความ ให้ผู้เรียนอ่านข้อความเพื่อทำความเข้าใจ
เสียก่อน

2. ขั้นระหว่างการปฏิบัติงาน (Task cycle)

2.1 งานปฏิบัติ

2.1.1 ผู้เรียนสามารถทำงานปฏิบัติเป็นงานคู่ หรืองานกลุ่ม พร้อมทั้งให้ผู้เรียน
ได้มีโอกาสใช้ภาษาเป้าหมายเพื่อแสดงความคิดเห็น

2.1.2 ผู้สอนเดินรอบ ๆ ห้องและสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน พร้อมทั้งกระตุ้นผู้เรียน
ให้พยายามใช้ภาษาเป้าหมายในการสื่อสาร

2.1.3 ผู้สอนช่วยผู้เรียนกรณีที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้เรียนต้องการ
พูดอะไร แต่จะ ไม่แทรกเพื่อแก้ไขรูปแบบภาษาที่ไม่ถูกต้อง

2.1.4 ผู้สอนเน้นการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นกับเหตุการณ์ที่เฉพาะหน้า และสร้างความ
มั่นใจกับผู้เรียนโดยการทำงานเป็นกลุ่ม

2.2 การวางแผน

2.2.1 การวางแผนเป็นการเตรียมการสำหรับการรายงานผล ซึ่งเป็นขั้นตอน
ต่อไปผู้เรียนจะรายงานให้เพื่อนทั้งห้องรับทราบเรื่องการทำงานปฏิบัติว่าเป็นอย่างไร และได้
ชิ้นงานหรือผลงานอะไร

2.2.2 ผู้เรียนเขียนฉบับร่างพร้อมทั้งฝึกซ้อมว่าจะต้องเขียนหรือพูดอะไร

2.2.3 ผู้สอนเดินไปรอบๆห้องเรียน เพื่อแนะนำผู้เรียนทางด้านภาษา

2.2.4 ผู้เรียนสามารถถามคำถามกับผู้สอนเกี่ยวกับหัวข้อนั้น

2.2.5 รายงานเป็นรูปการเขียน ผู้สอนสามารถส่งเสริมให้เพื่อนผู้เรียนแก้ไข

2.2.6 ในขั้นการวางแผน เน้นเรื่องความชัดเจน การเรียบเรียงและความถูกต้อง
ของข้อมูลการรายงาน

2.2.7 ผู้สอนสุ่มถามผู้เรียนบางคู่หรือบางกลุ่ม โดยให้รายงานสรุปแก่เพื่อน
ทั้งห้องเพื่อให้ทุกคนสามารถเปรียบเทียบผลที่ได้ วิธีการอาจเป็นรูปแบบการรายงานของผู้เรียน 1-2
กลุ่ม ให้กลุ่มอื่นเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็นและเติมเต็มในส่วนต่าง ๆ พร้อมทั้งกำชับให้ผู้เรียน
จดบันทึกในระหว่างที่เพื่อนรายงานด้วย

2.2.8 ผู้สอนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องเนื้อหาที่ผู้เรียนรายงาน บางครั้งอาจปรับภาษาใหม่ในภายหลัง แต่ไม่ควรแก้ไขหน้าห้องเรียนขณะที่ผู้เรียนรายงาน

3. ชั้นหลังการปฏิบัติงาน (Language focus)

3.1 การวิเคราะห์ภาษา

3.1.1 ผู้สอนเตรียมรูปแบบโครงสร้างทางภาษาที่ไม่ถูกต้องในงานปฏิบัติให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษากับเพื่อนๆ

3.1.2 ผู้สอนคอยให้ความช่วยเหลือขณะที่ผู้เรียนร่วมกันทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนถามคำถามได้

3.1.3 ผู้สอนทบทวนการวิเคราะห์ของผู้เรียนอีกครั้งบนกระดาน จากนั้นให้ผู้เรียนคัดลอกลงในสมุด

3.2 การฝึกใช้ภาษา

3.2.1 ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมฝึกใช้ภาษา และสรุปโครงสร้างทางภาษาให้ผู้เรียนเข้าใจชัดเจน ซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่ได้วิเคราะห์แล้ว

Willis ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เมื่อผู้เรียนทำงานปฏิบัติแต่ละครั้งเสร็จสิ้น ผู้สอนอาจเลือกทำการติดตามผล ดังนี้ ผู้เรียนควรฝึกใช้ภาษาที่เหมือนหรือคล้ายกับงานปฏิบัติ ทางด้านการพูดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง แต่ควรเปลี่ยนจากคู่เดิมหรือกลุ่มเดิม ผู้เรียนควรย้อนกลับไปดูสื่อหรือบทความของงานปฏิบัติ และเขียนคำ วลี หรือ โครงสร้างที่สำคัญแล้ว จดบันทึก ผู้เรียนควรได้อภิปรายถึงความรู้สึกเกี่ยวกับการทำงานปฏิบัติว่าเป็นอย่างไรบ้างและอะไรที่ผู้เรียนจะนำไปทำต่อไป หรือเขียนบันทึกประจำวันเพื่อให้ผู้สอนอ่านทีหลัง

Ellis (2003, หน้า 244-262) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมงานปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่มุ่งเน้นการเตรียมผู้เรียนให้สามารถทำงานปฏิบัติได้โดยเป็นแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้นั้นซึ่งต้องอาศัยวิธีการ 4 วิธี ดังต่อไปนี้

1.1 สนับสนุนผู้เรียนให้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะเหมือนกับการปฏิบัติ

1.2 ให้ผู้เรียนสังเกตรูปแบบของการทำงานปฏิบัติ

1.3 กระตุ้นผู้เรียนให้ทำกิจกรรมที่ไม่ใช่งานปฏิบัติ แต่เป็นการส่งเสริม

ความพร้อม ที่ปฏิบัติงานในขั้นต่อไป

1.4 วางแผนอย่างเป็นระบบสำหรับงานปฏิบัติหลัก ได้แก่การวางแผนการปฏิบัติงานสำหรับผู้เรียน การวางแผนที่ใช้เนื่อรูปแบบภาษา และการวางแผนแบบเน้นเนื้อหา

2. ขั้นระหว่างการปฏิบัติงาน มีวิธีการปฏิบัติงาน 2 วิธี ดังนี้

2.1 คุณลักษณะงานปฏิบัติ คือ คุณลักษณะต่าง ๆ ของงานปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้สอนสามารถวางแผนการสอนล่วงหน้าได้ เช่น ประการแรกการกำหนดเวลาในการปฏิบัติงาน ถ้าผู้สอนเน้นการใช้ภาษาที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน ควรให้ผู้เรียนกำหนดระยะเวลาเอง แต่ถ้าให้ผู้เรียนเน้นการใช้ภาษาอย่างผิดควรกำหนดระยะเวลาให้ผู้เรียนเพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาโดยไม่คำนึงเรื่องความถูกต้องนักประการที่สอง การให้ข้อมูลบางส่วนกับผู้เรียนในขณะที่ผู้เรียนกำลังทำงานปฏิบัติ และประการที่สาม คือการให้คำแนะนำส่วนของงานปฏิบัติที่ผู้เรียนไม่คาดคิดคำตอบไว้ซึ่งเป็นการท้าทายผู้เรียน เช่น งานปฏิบัติที่ต้องการตัดสินใจเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและใช้ภาษาในงานปฏิบัติเพิ่มขึ้น

2.2 คุณลักษณะทางด้านกระบวนการ คือ ขั้นตอนของการปฏิบัติงานที่กำหนดให้ผู้เรียนทำตามงานปฏิบัติที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์

3. ขั้นหลังปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนรายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนเอง ระบุสาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาในการสื่อสาร รวมทั้งภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน หลังจากนั้นผู้สอนเลือกปัญหาทางภาษาที่ซึ่งผู้เรียนใช้ไม่ถูกต้องขณะปฏิบัติงานมาวิเคราะห์แก้ไขภาษาให้ถูกต้องร่วมกัน และท้ายสุดให้ผู้เรียนได้ทำงานปฏิบัติซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้ปรับปรุงชิ้นงานของตนเอง และในการปฏิบัติงานขั้นนั้นสามารถทำให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่คล้ายคลึงกับงานปฏิบัติเดิม แต่สถานการณ์หรือคำสั่งแตกต่างไปจากที่ฝึกปฏิบัติได้ หรือฝึกกิจกรรมใหม่แต่ใช้รูปแบบและโครงสร้างภาษาที่ได้วิเคราะห์แล้ว

สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาโดยใช้งานปฏิบัติเป็นสื่อการเรียนรู้ ยังเป็นการสนองความต้องการของผู้เรียนโดยตรง อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการทำงานได้อย่างเป็นระบบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จะเห็นได้ว่าแต่ละขั้นตอนของหลักการเรียนรู้ข้างต้นนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างอิสระ โดยผู้สอนนั้นทำหน้าที่เพียงคอยอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำเท่านั้น

ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ

Willis (1996, หน้า 137) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความมั่นใจในการพูด และสื่อสารกับผู้อื่นมากขึ้น
2. ผู้เรียนสนุกสนาน มีแรงจูงใจ เกิดความท้าทายในการปฏิบัติงาน

3. ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติ พร้อมทั้งฝึกการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

4. ผู้เรียนใช้ประสบการณ์เดิมมาสู่บทเรียนใหม่และพบว่า น่าสนใจ และเป็นการเพิ่มพูนความคิดเดิมอีกด้วย

5. ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง

สรุปประโยชน์ของการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติว่า เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความคิดเดิม ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพิ่มขึ้น ฝึกการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี เกิดความท้าทายและมีความสนุกสนานในการปฏิบัติงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องกิจกรรมงานปฏิบัติเป็นการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เรียนภาษาที่สอง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในสาขาภาษาไทยยังไม่ปรากฏว่ามีผู้วิจัยในเรื่องนี้ และงานวิจัยที่มีก็ยังไม่มากนักส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยในสาขาภาษาอังกฤษ ดังนี้

ปิยธิดา วงศ์ไข่ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมมุ่งปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนผู้ใหญ่ และสุภาวดี วรภัทรกิจ (2549) ศึกษาการพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้การเรียนรู้แบบมุ่งปฏิบัติงาน ผลการศึกษาสรุปว่า ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนสูงขึ้นหลังจากใช้กิจกรรมการปฏิบัติในการเรียน บทเรียนภาษาอังกฤษที่ใช้กิจกรรมมุ่งปฏิบัติมีประสิทธิภาพมากที่สุด บรรยายภาสในชั้นเรียนมีความเหมาะสมหลังเรียนบทเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวแบบมุ่งปฏิบัติงาน ทางด้าน วันเพ็ญ เรืองรัตน์ (2549) ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ นวลน้อย จิตธรรม (2550) ที่ได้ศึกษากิจกรรมมุ่งปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษหลังจากที่ทำการกิจกรรมมุ่งปฏิบัติงาน ร้อยละ 53.85 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.15 อยู่ในระดับดี และผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านการเขียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหลังจากที่ทำการกิจกรรมมุ่งปฏิบัติงานสูงขึ้น

ทางด้าน สุภัทรา ราชยนต์ (2551) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้แบบ เน้นงานปฏิบัติที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ เน้นงานปฏิบัติมีความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีเจตคติต่อการเรียนการเขียน ภาษาอังกฤษดีกว่าก่อนเรียน ส่วน บัญชา อยู่ขง (2551) การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความสามารถด้าน การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้น งานปฏิบัติของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง นอกจากนี้ นนทพันธ์ เมืองยศ (2552) ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถทางการฟัง พูดภาษาอังกฤษและความเชื่อมั่นในตนเอง โดยการเรียนแบบเน้นภาระงานด้านการท่องเที่ยวของนักเรียนระดับก้าวหน้าผลการศึกษาพบว่า ความสามารถทางการฟัง พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้นหลังการเรียนแบบเน้นภาระงานด้าน การท่องเที่ยวมีความมั่นใจในตนเองของนักเรียนสูงขึ้นหลังการเรียนแบบเน้นภาระงานด้านการ ท่องเที่ยว

จากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบงานปฏิบัติ สรุปได้ว่า กิจกรรมงานปฏิบัติเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติและใช้ ความรู้เพื่อปฏิบัติภาระงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จว่าเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความคิดเดิม ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพิ่มขึ้น ฝึกการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นได้ดี เกิดความท้าทายและมีความสนุกสนานในการปฏิบัติงาน โดยมีขั้นตอน ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน (Wills.1999 หน้า 56) คือ ขั้นตอนปฏิบัติงาน (Pre - task) ขั้นระหว่าง ปฏิบัติงาน (Task - cycle) และขั้นหลังการปฏิบัติงาน (Language focus) กิจกรรมการเรียนรู้แบบ เน้นงานปฏิบัติช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาโดยใช้งานปฏิบัติเป็นสื่อการเรียนรู้ ยังเป็น การสนองความต้องการของผู้เรียนโดยตรง อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถวางแผน การทำงานเป็นขั้นตอน แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการทำงานได้อย่างเป็นระบบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นการ เพิ่มพูนความรู้ ใช้ประสบการณ์เดิมมาสู่บทเรียนใหม่เป็นการเพิ่มพูนความคิดเดิม เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายในการปฏิบัติงาน สามารถใช้ภาษา สื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติ พร้อมทั้งฝึกการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม เกิด ความมั่นใจในการใช้ภาษาเพิ่มขึ้น มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีความสนุกสนานในการปฏิบัติงาน และสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดียิ่งขึ้นด้วย